

● ● ● ● ● *Sinds jaren groeit de consumptie van biologische producten in Duitsland. De eigen productie kan niet voldoen aan deze stijgende vraag. Dat biedt voor Nederlandse bedrijven kansen om meer duurzame en biologische producten naar Duitsland te exporteren.*

Duitsers houden van biologische levensmiddelen

In Duitsland is 'bio' in

Duitsland is een grote producent van biologische levensmiddelen. Het aandeel biologische landbouwgrond steeg er in 2013 met 1% en 23.484 producenten bewerken ruim 1 miljoen ha. De biologische landbouw heeft een aandeel van 8,3% in de gehele Duitse landbouw. In vergelijking met andere landen is dat een sterke positie. Nederland had in 2013 een aandeel biologische landbouwgrond van 2,7% van het totaal.

De sector is sterk georganiseerd; meer dan de helft van de biologische producenten is lid van koepel- of brancheorganisaties. De Duitse bio-brancheorganisaties stellen strengere productievoorwaarden aan hun leden dan het EU-bio-keurmerk en hebben eigen richtlijnen met een eigen keurmerk. Bioland is met 5783 leden de grootste organisatie en richt zich vooral op regionaliteit. Daarna volgen Naturland met 2616 leden en Demeter met 1449 leden. De consumenten in Duitsland hebben veel vertrouwen in hun producten die al jaren bestaan en waarmee zij zijn opgegroeid.

Retail in de bio-branche

De productie en handel van biologische levensmiddelen hebben zich in de afgelopen

jaren van een nichemarkt tot een professionele markt ontwikkeld. Door de groeiende belangstelling van consumenten worden biologische producten inmiddels bijna in elk levensmiddelen-retailkanaal aangeboden.

Biologische levensmiddelen, die 4,4% van de totale omzet in de levensmiddelenbranche voor hun rekening nemen, worden voornamelijk verkocht in de retail (60%), inclusief bio-supermarkten en drogisterijen, gevolgd door reformwinkels (31%). Minder belangrijk zijn weekmarkten en speciaalzaken. Een belangrijke trend is dat er steeds meer grotere bio-supermarkten met een verkoopoppervlakte van meer dan 400 m² komen. De biologische handel richt zich steeds meer op de behoeftes van de consument: Naast een toename van het aantal winkels wordt ook het assortiment groter.

In Duitsland is er een verschil tussen regionale aanbieders van biologische levensmiddelen en Duitsland-brede aanbieders. Dennree uit het Beierse Töpen is de grootste bio-supermarkt met een jaarlijkse omzet van € 615 miljoen. Daarbij aangesloten is een eigen groothandel, die Duitsland-breed niet alleen aan de eigen filialen levert, maar ook aan supermarkten.

Dennree heeft een eigen handelsmerk en biedt een uitgebreid assortiment met voordelige producten aan. Ook Alnatura uit het Hessische Darmstadt, de op één na grootste bio-supermarktketen, heeft een dergelijk concept en maakt een jaarlijkse omzet van € 593 miljoen. Duidelijk minder omzet maken de bio-supermarkten Basic (jaarlijkse omzet € 111 miljoen) uit München en Bio Company uit Berlijn (jaarlijkse omzet € 100 miljoen). Naast de genoemde Duitsland-brede groothandelaren zijn in Duitsland ook regionale, op biologisch gespecialiseerde groothandelaren actief.

Voor Nederlandse producenten liggen er kansen in het zuiden van Duitsland. Hier zijn met Dennree, Alnatura en Basic de drie grootste bio- supermarktketens te vinden. Ook het westen van Duitsland en grote steden bieden kansen.

Consumptie van biologische levensmiddelen

In Duitsland zijn bio-producten vooral bij jonge mensen populair. Bij deze groep stijgt de consumptie van biologische levensmiddelen het sterkst. In totaal koopt een kwart vaak biologische voedselproducten. Uit een recente enquête van het Duitse landbouwministerie bleek de belangrijkste reden voor het kopen van biologische levensmiddelen de regionale herkomst van de producten (87%). Welzijn van dieren (85%)

en een lagere contaminatiewaarde (83%) zijn daarna de meest genoemde redenen.

Vooraf verse producten zoals groenten, fruit, eieren en aardappelen uit biologische landbouw worden door de Duitse consument graag gekocht. In 2013 werd een omzet gegenereerd van rond € 7,55 miljard en deze is in 2014 verder gestegen. De omzet van groenten, fruit en aardappelen is het meest toegenomen.

'44% van de biologische groente wordt geïmporteerd'

Een andere ontwikkeling is de toename van de out-of-home-markt. Steeds meer aanbieders, vooral kantines, schoolkeukens en restaurants stappen deels of volledig over op biologische producten. Hier wordt de komende jaren een sterke groei verwacht.

Duitse productie voldoet niet aan vraag
De afgelopen tien jaar nam de handel in biologische producten met 127% toe, terwijl de biologische landbouwgrond maar met 47% gegroeid is. Duitsland kan niet voorzien in de behoefte aan een groot aantal biologische levensmiddelen. In de groente- en fruitsector is deze ontwikkeling duidelijk zichtbaar. Slechts 56% van de biologische groente komt

uit Duitsland, de overige 44% wordt geïmporteerd uit voornamelijk Italië, Oostenrijk en Frankrijk. Zo worden bijvoorbeeld negen van de tien biologische paprika's geïmporteerd. Jaarlijks wordt in Duitsland gemiddeld per persoon € 86 aan bio-producten uitgegeven. Dat is ruim twee keer zoveel als het gemiddelde in de EU. Deze grote vraag biedt goede kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven, ook gezien het feit dat Duitsland met een jaarlijkse omzet van € 7 miljard rond 30% aandeel op de biologische markt in Europa heeft. Exacte cijfers voor de import en export van biologische producten zijn op het moment nog nauwelijks beschikbaar. Nederland was in 2009/2010 een belangrijke exporteur naar Duitsland voor wortelen, uien, paprika, tomaten, komkommers, eieren en varkensvlees.

Biologisch beleid

Duitse boeren ondervinden belemmeringen bij de overstap naar biologische landbouw. Hoge pachtprizen voor landbouwgrond en onzekerheid bij EU-subsidies voor biologische landbouw zijn voor boeren twee van de belangrijkste redenen om bij conventionele landbouw te blijven. Ook zijn er in Duitsland aanzienlijk veel bedrijven die weer teruggaan naar conventionele landbouw, ook vanwege de grote onzekerheid wat betreft de toekomst. In 2010 was bijvoorbeeld in de deelstaat Nedersaksen het aantal hectares dat werd

teruggezet naar conventionele landbouwgrond groter dan het areaal nieuwe biologische landbouwgrond.

Het voorstel van de EU-commissie voor de hervorming van de EU-bio-verordening wordt in Duitsland gezien als een bedreiging voor de ontwikkeling van de biologische landbouw. De minister voor Landbouw Christian Schmidt, het Duitse parlement en de vertegenwoordiging van de deelstaten zijn tegen de huidige voorstellen van de Europese Commissie voor de nieuwe verordening. Het Duitse landbouwministerie zal daarom binnenkort haar eigen hervormingsvoorstellen presenteren. Volgens Schmidt zouden de controles van 2009 moeten worden behouden en is een aanscherping hiervan niet realistisch. De nieuwe wetgeving kan volgens Schmidt als gevolg hebben dat het agro-mkb met biologische productie ophoudt, omdat het economisch niet meer haalbaar is aan de eisen te voldoen.

Nederland partnerland Biofach

Om de positie van Nederlandse producenten van biologisch voedsel te versterken, zet de Nederlandse overheid in samenwerking met de koepelorganisatie Bionext zich voor hen in en is Nederland partnerland op de Biofach in februari 2015 in Neurenberg. De Biofach biedt een uitstekend podium om de Nederlandse biologische sector en de export van biologische producten onder Duitse, maar ook wereldwijde aandacht te brengen. Deze speciale aandacht voor Nederland bevordert de sterke exportpositie van het Nederlandse bio-bedrijfsleven op een uitstekende manier.

Met een tweedaags bezoek ondersteunt Staatssecretaris Dijkzma de presentatie van Nederland als duurzaam productieland van biologische, goede en smaakvolle producten. Ondernemers hebben de gelegenheid om de Biofach samen met haar te bezoeken en aan een matchmaking deel te nemen die in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken worden georganiseerd.

Beurzen zijn in Duitsland een belangrijk marketinginstrument en ontmoetingsplaats. Naast de Biofach vinden één keer per jaar de regionale eendaagse beurzen BioNord, BioSued, BioWest en BioOst plaats, die door regionale handelaren goed bezocht worden. Ook deze beurzen kunnen met name voor mkb'ers een interessante oriëntatie op de markt bieden en mogelijkheden met zakenpartners in contact te komen.

Anna Meyer, hoofd landbouwsteunpunt München

Meer informatie:

www.oekolandbau.de

www.boelw.de/zahlendatenfakten.html#3014

www.iol.uni-bonn.de/iol-studie-marktanteile-im-segment-bio-lebensmittel.pdf

www.welt.de/wirtschaft/artikel132212414/

Der-unerbittliche-Kampf-der-Bio-Giganten.html